

BOŠTJANČKOVA POSLEDNJA SVETA NOČ

VINKO BITENC

Cin = cin = cin = cin so peli zvončki na saneh, ki so drsele skoro neslišno po beli, zasneženi cesti. Preko vse širne snežne planjave so se bliščali biseri v bledem mesečnem svitu. Zvezde so migljale na nebu, skrivnostno in pokojno.

Bila je sveta noč.

V daljavi, ob robu gozda, so se svetile luči. Tam je ležala vas, cilj popotnika, ki je sedel v saneh.

Po stranski poti, nekaj sežnjev od glavne ceste, po kateri so hitele sani, je stopal Boštjanček. Spremljal ga je kužek Pazi, s katerim sta si bila velika prijatelja. Kužek Pazi in Boštjanček sta opazila cingljaže joče sani. Kužek je lajal, Boštjanček si je pa mislil:

»Ah, kako lepo mora biti, drčati v takih saneh po mehkem snegu!«

Sani so jadorno brzele naprej po cesti in kmalu izginile Boštjančku izpred oči.

Težko je gazil Boštjanček po debelem snegu; pot je bila le za silo shojena. V premrli roki je držal majhno culico. Mačeha mu je bila ukazala, naj nese koline v sosednjo vas k njenim sorodnikom. Boštjanček se ni smel upirati; molče je vzel culico in odšel v jasno, mrzlo noč. Bilo je še zgodaj; veličastno so peli zvonovi božično večernico.

Ko je bil Boštjanček že na pol pota, je pritekel za njim domači psiček Pazi. Boštjanček se je silno razveselil nepričakovane družine.

»Oj, ti moj kužek, ali me boš spremljal? Mraz je, mraz, kajne? Pa bova hitro stopila, kar koj bova v Zagorici, potem pa urno nazaj proti domu. Veš, nocoj moram prižgati lučke pri jaselcah.«

Pazi je mahal z repom, kakor da razume Boštjančkove besede.

V zakurjeni sobi pri sorodnikih se je Boštjanček odpočil od dolge poti in se pogrel pri peči. Otroci so že prižigali lučke na drevesčku in pri jaselcah.

»Joj, kako lepo!« je vzkliknil Boštjanček in pri tem ga je zaškrbelo, kdo bo pri njegovih jaselcah prižgal svečke. Zato se je urno poslovil, poklical psička in sta odšla po isti poti proti domu.

Do doma je bilo pol ure hoda.

Boštjanček se je tesno zavil v tanko suknjico. Mrzel sever je vzdigoval plasti snega in ga v drobnih pršičih podil dečku v obraz.

»Oh, da bi bila že skoraj doma!« je vzdihoval Boštjanček proti svojemu spremljevalcu Paziju, ki je veselo tekkel pred njim. Spomnil se je na očeta, ki je bil odšel pred leti za delom na Francosko. Mama pa mu je zgodaj umrla. Imel je mačeho. Ta je izkazovala ljubezen samo svojemu sinu, ki je bil eno leto mlajši od Boštjančka.

Boštjanček je imel svojo borno posteljo v kozjem hlevu. Za Božič si je bil napravil v kotu jaselce. Njegove misli so bile vse dni pred prazniki samo pri jaselcah: kako bo razpostavil pastirčke, koliko svečk bo prižgal in kakšna lučka bi bila lepša, rdeča ali modra. Zato ga je silno bolelo, da ga je poslala mačeha baš na sveti večer z doma, ko bi bil tako rad pri svojih jaselcah.

Boštjanček se je ves tresel od mraza. Oster veter mu je silil prav do kosti. Oči so mu bile polne solz, komaj je še razložil pot pred

seboj. Namesto čez polje, je zavil na desno proti goščavi, ki je samevala sredi poljane. Tam ni bilo gazi, Boštjanček je gazil sneg do kolena. Postajal je čedalje trudnejši. Najrajši bi legel na tla in se odpočil. Noge so mu bile težke, komaj jih je še premikal.

»Veš, Pazi, malo se moram odpočiti, ne morem več dalje. Bova pa potem hitreje stopila, kajne? — Bogve, kako je pri mojih jaselcah,« ga je zaskrbelo.

»Za nekaj minut ležem, potem pa hajdi dalje proti domu.«

Omahnil je v sneg, ki mu je segel do pasu, kajti v bližini samotne goščave so bili visoki zameti.

Zatisnil je oči in kmalu sladko zadremal...

Pazi je pričel skakati okoli dečka, lajal je nad njim, ga vohal in ga parkrat celo potegnil z zobmi za suknjič, kakor da ga hoče pre-dramiti.

Boštjanček pa se ni ganil.

V velikih skokih jo je ubral psiček po sledi naravnost na pot in dalje proti domu.

Boštjančkov oče se je na sveti večer nepričakovano vrnil domov. Pripeljal se je z oddaljenega kolodvora prav s tistimi sanmi, ki jih je Boštjanček srečal sredi polja. Ko mu je žena povedala, da je poslala Boštjančka s kolinami v sosednjo vas, se je mož silno razjezil. Toda mačeha ga je znala potolažiti, češ, da bo Boštjanček itak ostal nočoj pri sorodnikih, jutri pa da se vrne domov. Mož se je na videz umiril, toda težke slutnje so objele njegovo srce. Venomer je hodil gledat na dvorišče, če se morda ne prikaže odnekod Boštjanček. A ni ga bilo. Oče je postajal nestrpen, stopil je za hišo, odkoder se je videlo daleč po vaški poti. V svitu meseca je nenadoma zagledal psa, kako teče po poti naravnost proti hiši. Pes se je približal, spoznal gospodarja, se zaganjal vanj, lajal in presunljivo cvilil.

»Kje imaš Boštjančka, Pazi?!«

Psiček je pričel še obupneje cviliti in vleči gospodarja za obleko.

Očeta je sunilo v srcu. Skočil je k sosеду, zaprosil konja in sani ter nato v največjem diru sledil Paziju, ki je tekel daleč pred konjem, naravnost v smeri, kjer sta prej hodila z Boštjančkom.

Boštjanček je bil že čisto trd, ko ga je oče dvignil v sani. Kmalu so bili doma. Dolgo si je prizadeval obupani oče, da bi revčka obudil k življenju. In res je Boštjanček odprl oči. Prva njegova beseda je bila:

»Očka! Joj, moje jaselce. Peljite me v hlev, k jasecam, da prižgem lučke!«

Ves ginjen je oče vzel dečka v naročje in ga odnesel v hlev.

V kotu so stale skromne jaselce. Oče je prižgal rdečo lučko in svečke. Blaženo se je nasmehljaj Boštjanček.

»Ah, očka, poglej! Jezušček se je dvignil v jasecah, smehlja se mi! Očka, moj očka!«

Boštjančku je omahnila glava nazaj, zaprl je oči...

Oče je zastokal v silni bolečini, položil je sinčka na slamo in pokleknil k njemu. Po njegovih izmučenih licih so curkoma tekale solze na mrtvega sinčka...

Zunaj pa so mehko in pokojno peli svetonočni zvonovi.

SVETONOČNA

VENCESLAV WINKLER

Sveta noč, prečudna noč,
burja v svetla okna buta,
pot je s snegom vsa zasuta,
Jezus hodi mimo koč.

V naši zemlji sneg in mraz
stiskata ljudi brez konca.
Jezus je prišel med nas,
zlatega prinesel sonca...